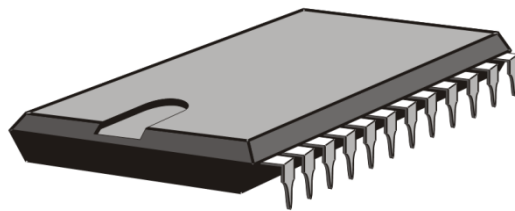

AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA
IM. STANISŁAWA STASZICA W KRAKOWIE

XL Ogólnopolska Olimpiada Wiedzy Elektrycznej i Elektronicznej

Kraków - 10 lutego 2017 r.

TEST DLA GRUPY ELEKTRONICZNEJ

WYJAŚNIENIE:

Przed przystąpieniem do udzielenia odpowiedzi przeczytaj uważnie poniższy tekst.

Test zawiera 50 pytań.

Odpowiedzi należy udzielać na załączonej karcie odpowiedzi. W lewym górnym rogu karty wpisz swoje **dane**, w polu oznaczonym jako KOD wpisz przyznany Ci KOD a następnie zamaluj kratki odpowiadające poszczególnym cyfrom KODU.

Należy wybrać jedną poprawną odpowiedź oznaczoną literami a, b, c, d i **zamalować** odpowiadające jej pole na karcie odpowiedzi. Jeżeli uważasz, że żadna odpowiedź nie jest właściwa, zamaluj pole odpowiadające pozycji e.

UWAGA!!! Nie ma możliwości poprawek zaznaczonej odpowiedzi!!!

Można korzystać jedynie z przyborów do pisania i rozdawanych kart brudnopisów. **Korzystanie z kalkulatorów, notebook'ów, telefonów komórkowych itp. jest zabronione.**

Za każdą prawidłową odpowiedź otrzymuje się jeden punkt. Dla każdego zadania możesz zaznaczyć tylko jedną odpowiedź – każdy inny przypadek będzie traktowany jako błędna odpowiedź.

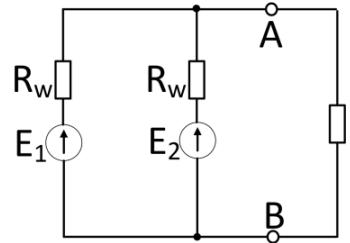
Maksymalna liczba punktów 50.

CZAS ROZWIĄZYWANIA: 120 min.

Życzymy powodzenia.

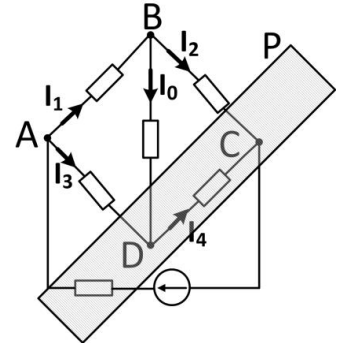
1. Dla poniższego układu napięcie Thevenina (dla zacisków A-B) w odniesieniu do napięć Thevenina od poszczególnych źródeł (od E_1 , przy $E_2 = 0$ i E_2 przy $E_1 = 0$) jest:

- a) średnią geometryczną,
- b) średnią kwadratową,
- c) średnią arytmetyczną,
- d) średnią harmoniczną.

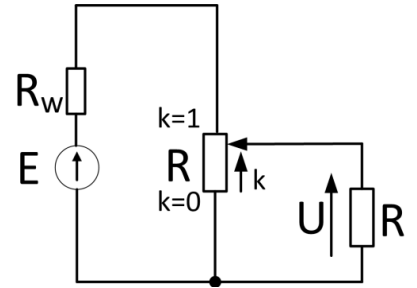
2. W układzie mostka uogólnione równanie I prawa Kirchoffa dla powierzchni P ma postać:

- a) $I_2 + I_4 = I$,
- b) $I_3 + I_0 = I_4$,
- c) $I_1 - I_0 + I_4 = I$,
- d) $I_0 + I_3 + I_2 = I$.

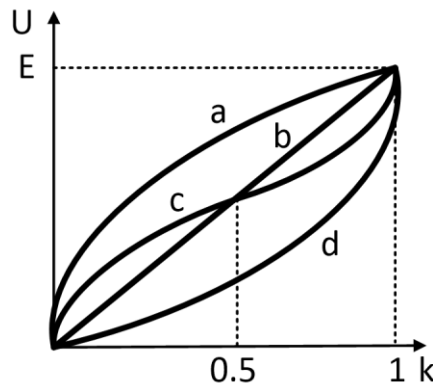

3. Dla obciążonego dzielnika potencjometrycznego (rezystancja wewnętrzna źródła do zaniedbania a charakterystyka potencjometru jest liniowa), wartość U wyraża się zależnością:

- a) $E \frac{k}{-k^2 + k + 1}$,
- b) $E \frac{k}{2k - 1}$,
- c) $E \frac{k}{-k^2 + 2k - 2}$,
- d) $E \frac{k}{3k - 2}$.

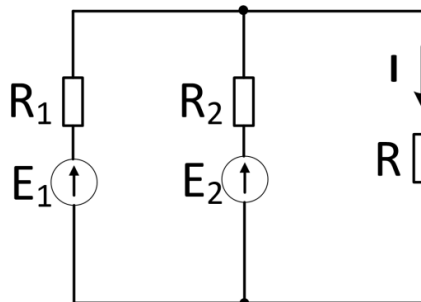

4. Natomiast zależność napięcia U w funkcji k ma jakościową postać:

5. Dwa źródła napięcia zasilają odbiornik. Aby wyznaczyć prąd I , zastosowano zasadę superpozycji. Prądy I' oraz I'' to udział w prądzie I od źródeł E_1 oraz E_2 (R_1 i R_2 to rezystancje wewnętrzne źródeł). Wartość I' wyniesie:

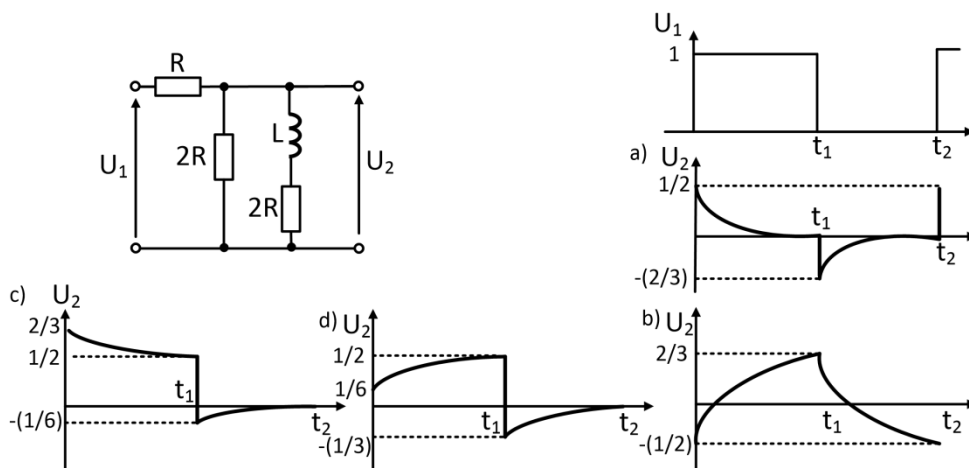
- a) $E_1 \frac{R_1}{R_1(R_2+R)+R_2R'}$,
- b) $E_1 \frac{R_2}{R(R_1+R_2)+R_1R'}$,
- c) $\frac{E_1}{R+R_1||R_2}$,
- d) $\frac{E_1}{R_1+R_2||R}$.

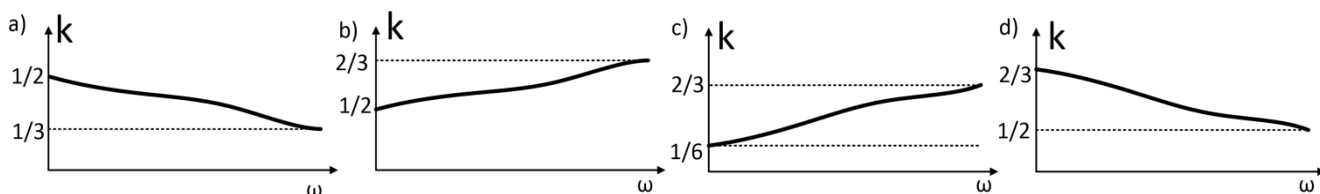
6. W powyższym układzie $E_2 < E_1$. Poniżej jakiej wartości E_2 moc oddawana przez to źródło do odbiornika staje się ujemna?

- a) $E_1 \frac{R}{R+R_1}$,
- b) $E_1 \frac{R+R_2}{R+R_1}$,
- c) $E_1 \frac{R_1}{R+R_1}$,
- d) $E_1 \frac{R_2}{R+R_1}$.

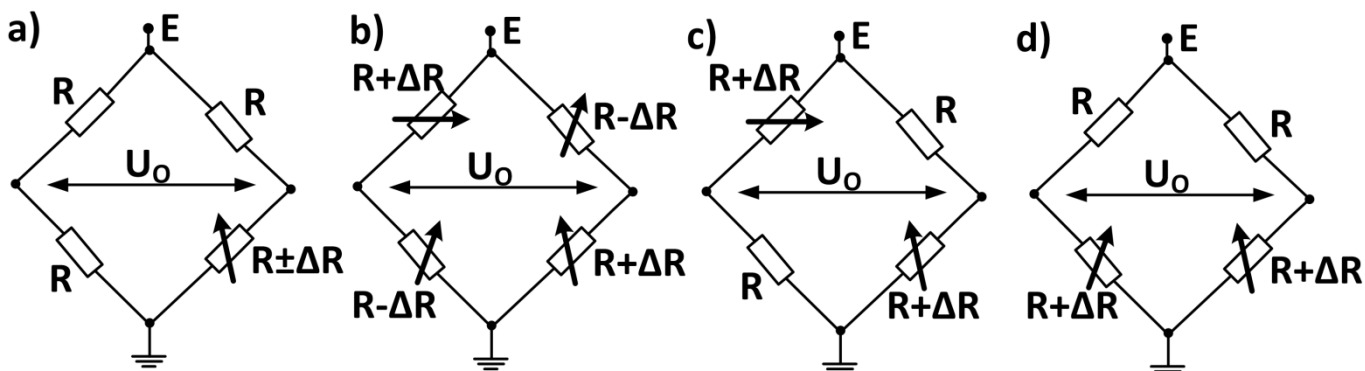
7. Do wejścia poniższego czwórnika dołączono generator fali prostokątnej o napięciu 1 V (rezystancja wyjściowa generatora do pominięcia). Okres fali prostokątnej jest 5-o krotnie większy od stałej czasowej czwórnika. Jaki kształt ma napięcie U_2 na wyjściu jeśli czwórnik nie jest obciążony?

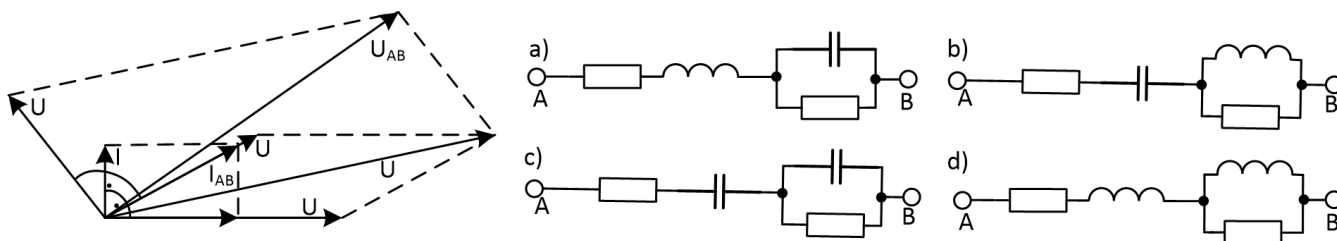
8. Charakterystyka wzmocnienia w funkcji częstotliwości powyższego czwórnika ma postać:

9. Jaka konfiguracja mostka zapewni największą bezwzględną wartość napięcia niezrównoważenia U_0 ($E, R, \Delta R$ są identyczne):

10. Napięcie zmienne U_{AB} zasila dwójnik wymuszając przepływ prądu I_{AB} . Pozostałe napięcia i prądy odnoszą się do elementów RLC. Odtwórz schemat ideowy dwójnika na podstawie wykresu wskazowego.

11. Aby zmniejszyć poziom szumów własnych we wzmacniaczu należy:

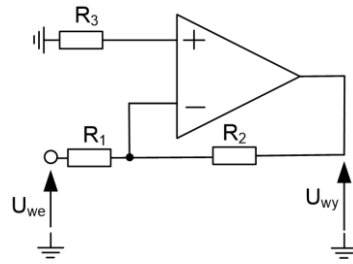
- a) zaekranować go ekranem Cu,
- b) podwyższyć napięcie zasilania,
- c) obniżyć temperaturę pracy,
- d) zaekranować go ekranem Fe.

12. Zakłócenia odbioru pochodzące od wyładowań atmosferycznych nie pojawiają się dla zakresu fal (L – długie, M – średnie, S – krótkie, UKF – ultrakrótkie):

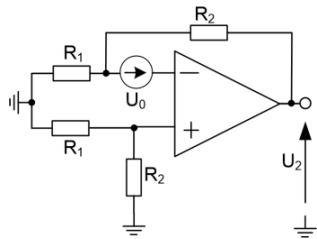
- a) S,
- b) M, S,
- c) S, UKF,
- d) UKF.

13. W układzie wzmacniacza odwracającego zamontowano rezystory R_1 i R_2 o tolerancji 5%. Jaka będzie tolerancja wzmocnienia?

- a) < 5%,
- b) 5%,
- c) $(5 \div 8]\%$,
- d) > 8%.

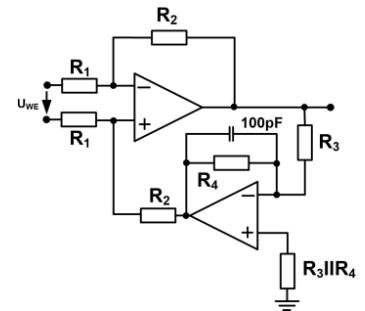
14. Aby określić ekwiwalentne napięcie offsetu U_0 wzmacniacza operacyjnego zastosowano poniższy układ, gdzie rezystory R_1 i R_2 są rezystorami wzorcowymi o dużej dokładności. Rezystory $R_1 = 10 \Omega$, $R_2 = 10 \text{ k}\Omega$. Na wyjściu oscyloskop wskazał napięcie U_2 a U_0 wyraża się wzorem:

- a) $U_0 = U_2/1000$,
- b) $U_0 = U_2/500$,
- c) $U_0 = U_2/1001$,
- d) $U_0 = U_2/501$.

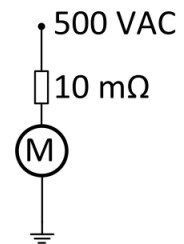
15. Dla poniższego układu wzmacniacza różnicowego z regulowanym wzmocnieniem (wzmacniacze operacyjne idealne, użyte rezystory precyzyjne, $R_3 = R_4$) wzmocnienie różnicowe wyniesie:

- a) $(2R_2) / (R_1)$,
- b) $(R_2) / (2R_1)$,
- c) $(2R_2) / (3R_1)$,
- d) $(3R_2) / (2R_1)$.

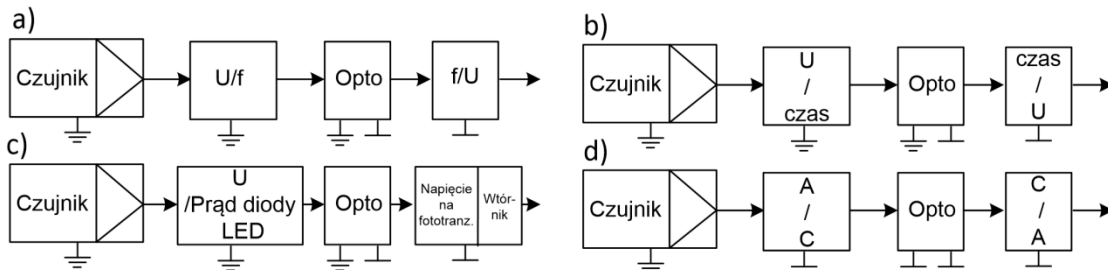

16. Silnik prądu zmiennego jest zasilany napięciem 500 VAC. W celu pomiaru prądu pobieranego w funkcji czasu, umieszczono szeregowy rezystor pomiarowy. Należy postąpić się:

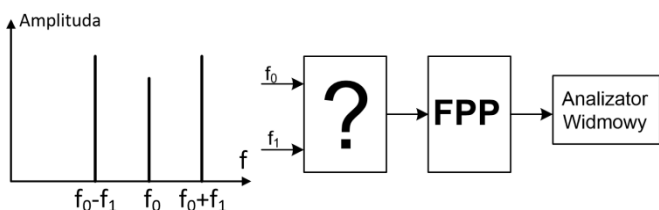
- a) wzmacniaczem różnicowym,
- b) mostkiem Sheringa,
- c) wzmacniaczem izolacyjnym,
- d) tranzystorem.

17. W układzie zbierania danych z serwera konieczna jest izolacja galwaniczna pomiędzy masą sygnałową a masą części cyfrowej, którą można zrealizować w oparciu o transoptory. Które rozwiązanie wyeliminować:

18. Dwa przebiegi sinusoidalne o częstotliwości f_0 i f_1 doprowadzono do pewnego bloku nieliniowego. Jego sygnał wyjściowy podano na filtr pasmowy o częstotliwości środkowej f_0 i paśmie $2f_1$. Na wyjściu filtra pasmowego obserwujemy widmo jak poniżej. Nieznany blok ze schematu to:

- a) modulator FM,
- b) filtr dolnoprzepustowy o paśmie f_0 (oba przebiegi wpierw zsumowane),
- c) Modulator AM ($m < 100\%$),
- d) filtr górnoprzepustowy o częstotliwości granicznej f_0 dla różnicy przebiegów.

19. Modulator FM. Przebieg modulowany – sinusoida f_0 a modulujący to sinusoida f_1 . Dewiacja jest to:

- a) Różnica częstotliwości $f_1 - f_0$,
- b) Wartość $(f_1 - f_0) / f_0$ [%],
- c) Wartość $2 f_1$,
- d) Stopień odchylenia od częstotliwości f_0 w „rytm” f_1 [%].

20. Skala muzyczna zawiera od dźwięku „c” do kolejnego „c1” 12 dźwięków. Ich częstotliwości dla stosowanego stroju temperowanego:

- a) są stosunkiem liczb całkowitych,
- b) tworzą postęp geometryczny o ilorazie $\sqrt[12]{2}$,
- c) tworzą postęp arytmetyczny z różnicą $f_c/12$,
- d) zależą od utworu muzycznego.

21. Ucho ludzkie można traktować jako filtr o paśmie 16 Hz – 18 kHz. Wybierz dla jakiej najwyższej częstotliwości dźwięku (z podanych poniżej) można rozróżnić już jego barwę (dźwięki o tej samej częstotliwości różnią się barwą w zależności od instrumentu):

- a) 9 kHz,
- b) 12 kHz,
- c) 15 kHz,
- d) 18 kHz.

22. Należy wydzielić sygnał 2 kHz, na który nakładają się zakłócenia sieciowe 50/150/250/350 Hz o amplitudzie do dwóch rzędów większej od sygnału użytecznego. Należy pamiętać aby:

- a) nie używać sprzężeń zwrotnych,
- b) nie filtrować napięć zasilających,
- c) nie stosować sprzężeń zmiennoprądowych,
- d) nie przesterować żadnego ze stopni.

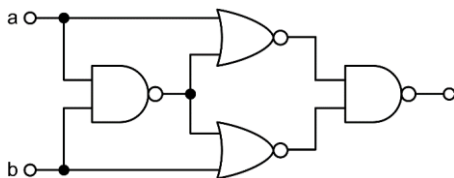
23. Uszereguj wg rosnącego czasu konwersji metody przetwarzania analog-cyfra, U/t - napięcie/czas, ff - napięcie/czas podwójnego całkowania, BP – metoda bezpośredniego porównania, KW – metoda kompensacji wagowej:

- a) BP, U/t, KW, ff,
- b) BP, KW, U/t, ff,
- c) KW, BP, U/t, ff,
- d) KW, BP, ff, U/t.

24. Wyłącznym kryterium budowy wzmacniacza mocy jest najwyższa osłuchowa wierność odtwarzania. W tym celu nie stosujemy:

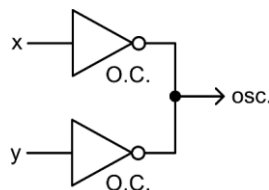
- a) sprzężeń transformatorowych,
- b) korektorów w torze głośnikowym,
- c) ujemnych sprzężeń zwrotnych,
- d) czystej klasy A.

25. Poniższy układ realizuje funkcję logiczną:

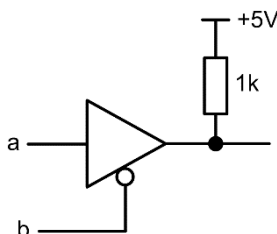
- a) $a \oplus b$,
- b) $a \vee b$,
- c) ab ,
- d) 1.

26. Na wejście x podano symetryczną falę prostokątną 6 MHz, a na wejście y taką samą falę o częstotliwości 3 MHz. Na wyjścia funktorów O.C. jest wpięty wyłącznie oscyloskop (10 MΩ, 17 pF). Co zaobserwujemy na ekranie?

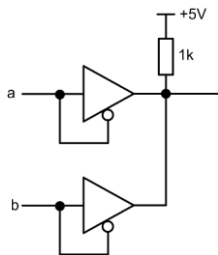
- a) H,
- b) L,
- c) $\overline{ab}$,
- d) $\overline{a \vee b}$.

27. Jaką funkcję realizuje poniższy układ z buforem trójstanowym:

- a) $\overline{a \vee b}$,
- b) $a \vee b$,
- c) $a\overline{b}$,
- d) $\overline{ab}$.

28. Bramki trójstanowe połączone tak jak na rysunku poniżej. Wybierz właściwą funkcję logiczną:

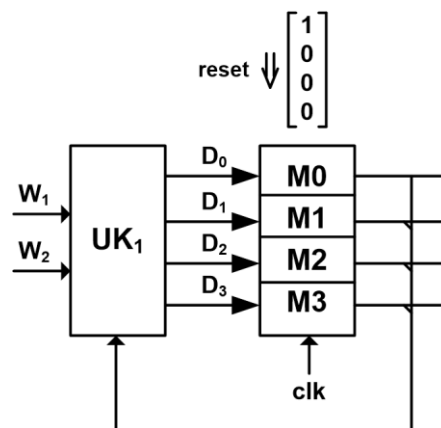
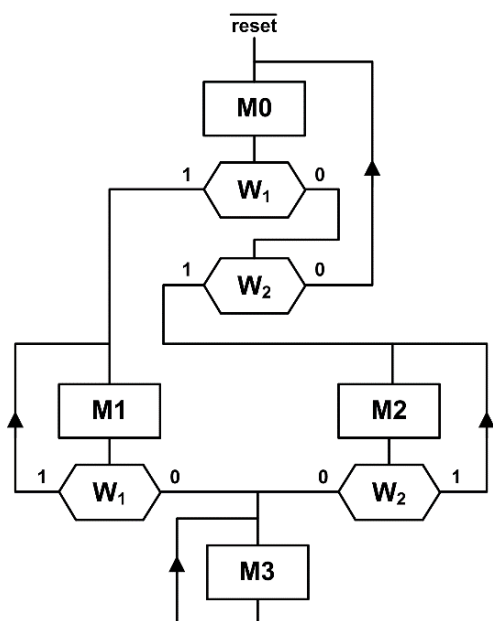

- a) $\overline{ab}$,
- b) $\overline{a}\overline{b}$,
- c) ab ,
- d) $a \vee b$.

29. Dla którego przerzutnika tabela wzbudzeń zawiera 50% symbolu X (0 lub 1):

- a) T,
- b) JK,
- c) D,
- d) SR.

30. Automat dysponuje 4 stanami (M0, M1, M2, M3), a przejścia pomiędzy nimi modyfikują warunki W2, W1:

Implementacja sprzętowa zawiera 4 przerzutniki D, oddzielnie dla każdego stanu oraz układ kombinacyjny UK1. Stan przerzutników po wyzerowaniu to odpowiednio: 1, 0, 0, 0. Wartość funkcji na wejściu D2 przerzutnika M2 wynosi:

- a) $M0(\overline{W_1} \vee W_2) \vee M2 \vee \overline{W_2}$,
- b) $M0W_2 \vee M2W_2$,
- c) $M0\overline{W_1}W_2 \vee M2W_2$,
- d) $M0W_1 \vee \overline{M2}W_2$.

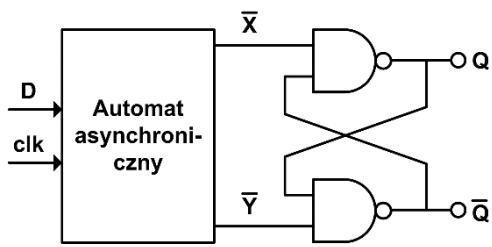
31. Inna implementacja posługuje się dwoma przerzutnikami JK (Q_B , Q_A). Są one początkowo zerowane, a przyporządkowanie stanom jest następujące M0/M1/M2/M3: 00/01/10/11 [Q_B , Q_A]. Teraz UK₁ wytwarza funkcje J_B , K_B , J_A , K_A . Wartości J_B/K_B wynoszą:

- a) $0 / Q_AW_1 \vee Q_BW_2$,
- b) $1 / (Q_A \oplus Q_B)W_1W_2$,
- c) $Q_AW_2 \vee Q_BW_1 / 1$,
- d) $\overline{W_1}W_2 \vee \overline{W_1}Q_A / 0$.

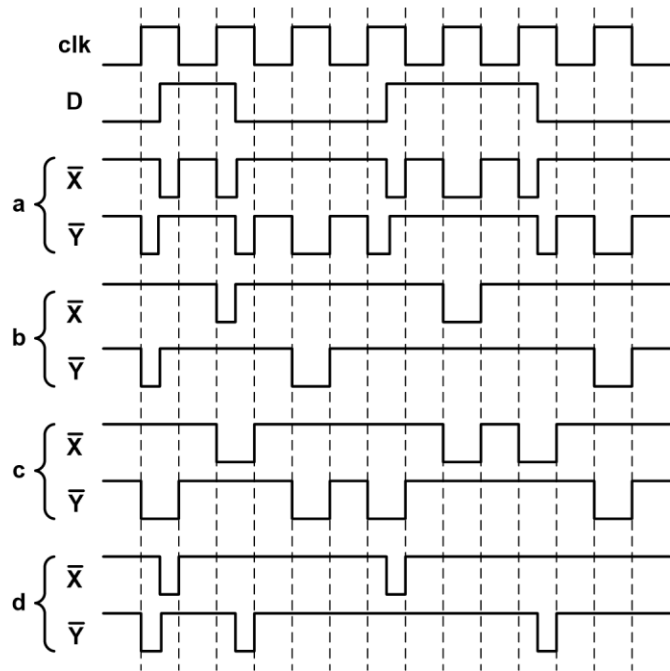
32. Natomiast wartości J_A/K_A to:

- a) $Q_B\overline{W_2} \vee \overline{Q_B}W_1 / 0$,
- b) $(W_1 \oplus W_2)Q_A / 1$,
- c) $1 / Q_1W_1 \vee \overline{Q_A}W_2$,
- d) $W_1W_2Q_A / \overline{Q_A}(W_1 \vee W_2)$.

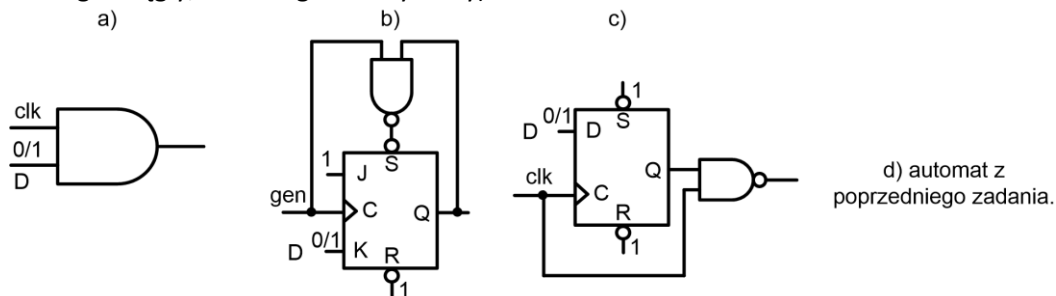
33. Klasyczny przerzutnik D aktywny zboczem narastającym to 6 funktorów NAND. Możemy go przedstawić następująco:

Przebiegi czasowe wytworzone przez automat powinny być następujące:

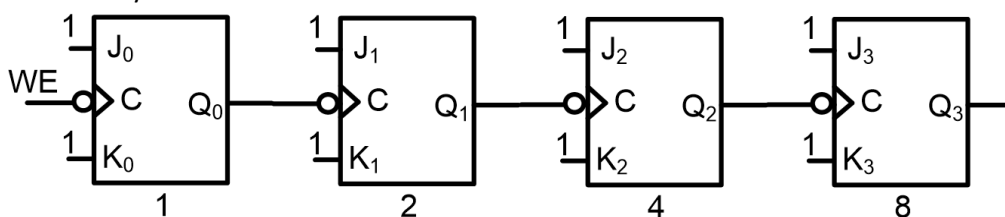
34. Dolna częstotliwość zegarowa mikrokontrolera jest nieokreślona a więc zegar można zatrzymać. Należy tylko zapewnić minimalne czasy jego poziomów (niskiego i wysokiego). W celu dozowania sygnału zegara należy zastosować (D = 1 zegar ciągły, D = 0 zegar zatrzymany):

35. 512 diod RGB (wspólne anody) połączono tak aby uzyskać sześćdzian. Kryterium to minimum wyprowadzeń przy sterowaniu dynamicznym. Mamy do dyspozycji klucze z tranzystorami p (K) i 8-bitowe rejestry przesuwne, buforowane, zakończone uziemionymi źródłami prądowymi (R). Podaj liczby komponentów (wartość minimalna) gwarantujące indywidualne sterowanie każdą diodą w sześciu:

- a) K = 24, R = 8,
- b) K = 8, R = 24,
- c) K = 16, R = 16,
- d) K = 64, R = 8.

36. Licznik asynchroniczny zrealizowano z połączonych kaskadowo 4 „dwójek liczących” z przerzutników JK (aktywne opadające zbocze zegara C). Jego pojemność to 16 stanów (stabilnych). Ile nietrwałych stanów pojawia się dodatkowo w cyklu zliczania?

- a) 14,
- b) 12,
- c) 10,
- d) 8.

37. Dla warunków poprzedniego zadania wybierz nieprawdziwe stwierdzenie:

- a) stany nietrwałe są parzyste i nieparzyste,
- b) najdłuższa sekwencja stanów nietrwałych wynosi 3,
- c) stan nietrwały pojawia się później niż identyczny stan stabilny,
- d) stany nietrwałe pojawiają się tylko po nieparzystych stanach stabilnych.

38. Liczba L w jednostce zmiennoprzecinkowej dla standardu pojedynczej precyzji (32 bity) ma postać:

$$L = (-1)^S \times 2^E \times 1, \text{FRACTION}$$

$$E = \text{EXP} - 01111111$$

Ile wynosi przybliżona wartość liczby 4049 0000 hex:

- a) $\sqrt{3}$,
- b) e,
- c) π ,
- d) $2\sqrt{2}$.

39. Jak zapisuje mikroprocesor zmiennoprzecinkową liczbę -1 w tym formacie:

- a) BF800000,
- b) C0000000,
- c) C07FFFFF,
- d) BFFFFFFF.

40. Przy których z poniższych odejmowań (bajty w zapisie hex, kod NB lub U2) mikroprocesor ustawi H =1 (bit przeniesienia połówkowego):

- a) BF - CC,
- b) 01 - E0,
- c) AD - 99,
- d) 5A - A5.

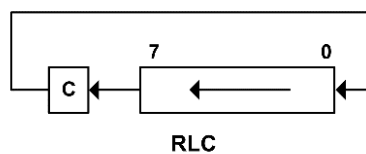
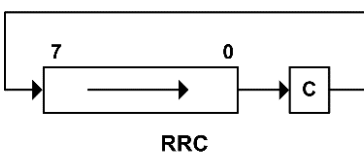
41. Pamięć mikro kodu w mikroprocesorze zawiera kody czynności prostych, których sekwencje składają się na wykonanie poszczególnych instrukcji. Kiedy mikroprocesor nie dysponuje taką pamięcią?

- a) pamięć mikro kodu występuje w każdym mikroprocesorze,
- b) mikroprocesory typu CISC,
- c) w jednostce zmiennoprzecinkowej procesorów Pentium,
- d) mikroprocesory typu RISC.

42. Stos wewnętrzny obsługiwany programowo i ograniczony do jednego poziomu może występować w:

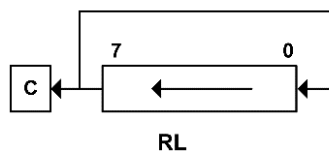
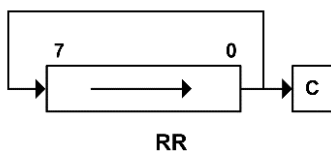
- a) procesorach sygnałowych,
- b) procesorach typu RISC,
- c) procesorach wielordzeniowych,
- d) mikrokontrolerach.

43. W mikroprocesorach występują poniższe rozkazy. Nazwijmy je roboczo RRC, RLC, RR, RL (argumenty 8b):

Aby zamienić kolejność bitów w argumentie musimy użyć:

- a) 8 x RR,
- b) 8 x RL,
- c) 8 x RRC + 8 x RL,
- d) 8 x RRC + 8 x RLC.

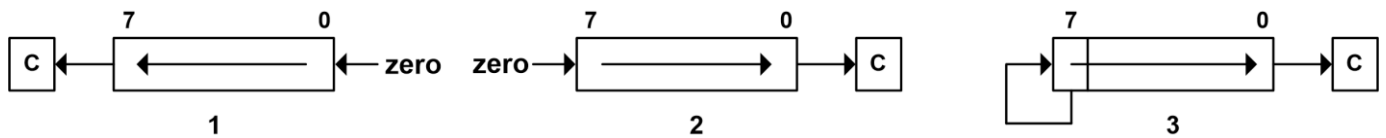

44. Jeśli mikroprocesor dysponuje rozkazami z poprzedniego zadania RRC/RLC, a nie ma RR/RL, to lista rozkazów musi zawierać instrukcje:

- a) SWAP (zamiana połówek bajtu),
- b) MUL (mnożenie),
- c) RETC/RETNC (powroty warunkowe według bitu C),
- d) CMC (negacja bitu C).

45. Na liście instrukcji rozważanego w poprzednich zadaniach mikroprocesora mamy także rozkazy:

Są to rozkazy: SAL – przesunięcie arytmetyczne w lewo,
 SAR – przesunięcie arytmetyczne w prawo,
 SLL – przesunięcie logiczne w lewo,
 SLR – przesunięcie logiczne w prawo.

SAL/SAR używamy gdy argument jest w kodzie U2, a SLL/SLR gdy argument jest w zapisie NB. Przesunięcia odpowiadają mnożeniu/dzieleniu przez +2. Znak ? oznacza rozkaz nie uwzględniony na rysunkach. Przyporządkuj piktogramy do rozkazu w następującej kolejności SAL, SAR, SLL, SLR:

- a) 1 2 1 3,   b) ? 3 1 2,   c) 1 3 1 2,   d) ? 2 1 3.

46. Po wykonaniu rozkazu przesunięcia w lewo liczby w kodzie U2 ustawił się bit przekroczenia zakresu V (wynik nieprawidłowy). Jakiej instrukcji użyć, aby przywrócić stan sprzed przesunięcia:

- a) ADD,   b) RR,   c) SUB,   d) RRC.

47. Rozkaz skoku warunkowego wg relacji „>” dla liczb w kodzie U2 wykonuje się gdy odpowiednia funkcja bitów warunkowych ma wartość logiczną 1. Bity: N – znak, V – przekroczenie zakresu, C – przeniesienie, Z - zerowanie

- a) $\overline{Z \vee (N \oplus V)}$,   b) $\overline{N \oplus C}$,   c) $\overline{Z \vee (V \oplus C)}$,   d) $Z \oplus N$.

48. Aby wynik dodawania/odejmowania tej samej pary liczb był poprawny tylko dla jednego z zapisu (NB/U2), poniższa funkcja logiczna bitów warunkowych musi być jedynką:

- a) $N \oplus V$,   b) $C \oplus V$,   c) $C \oplus N$,   d) $N \vee C$.

49. W czasie realizacji rozkazu przerwania programowego SWI sygnał przerwania $\overline{IRQ}$ zmienił stan na aktywny niski (przerwanie odblokowane), a w czasie ostatniego cyklu magistrali na aktywny zmienił się stan linii $\overline{BR}$ (żądanie zewnętrzne zwrotu magistrali). Jest ustawiony bit T programowej pracy krokowej (inicjuje procedurę TRACE). Wybierz właściwą kolejność działań mikroprocesora:

- a) $\overline{BR}$, SWI, TRACE, $\overline{IRQ}$,
 b) TRACE, SWI, $\overline{IRQ}$, $\overline{BR}$,
 c) $\overline{BR}$, $\overline{IRQ}$, SWI, TRACE,
 d) $\overline{IRQ}$, TRACE, $\overline{BR}$, SWI.

50. Wybierz prawdziwe stwierdzenie odnośnie pamięci podręcznej (PP):

- a) PP działa efektywniej gdy zablokujemy przerwania,
 b) Mikroprocesor pracuje szybciej przy ustawieniu PP w trybie zapisu transparentnego a nie zapisu opóźnionego,
 c) PP stosowana jest tylko w mikroprocesorach przystosowanych do pracy w systemach normalnie niegotowych,
 d) PP umożliwiła budowę mikroprocesorów o strukturze pseudoharvard.